

Faggruppe: Kraft og anlegg

Om faggrupper: I arbeidet med tiltaksplan er det etablert rådgivende faggrupper for prosjektgruppa og styringsgruppa. Disse består av ressurspersoner fra relevante aktører, sentral- og regional forvaltning, kommuner, interesseorganisasjoner m.m. De gis et mandat og utfordres på konkrete problemstillinger, for å komme opp med forslag til tiltak og avveininger rundt hvert enkelt. Prosjektgruppa gjør en samlet vurdering og prioritering av de ulike forslagene fra hver av faggruppene, som til slutt styringsgruppa godkjenner, før oversending av forslag til samlet tiltaksplan til Miljødirektoratet. Det er ønskelig at faggruppene fokuserer på å bidra med kunnskap og erfaringer fra eget fagfelt, til felles beste. Man bør etterstrebe god dialog i gruppa, fremfor debatt, og der det er mye usikkerhet eller uenigheter må dette belyses i referatene.

Deltakere faggruppe Kraft, anleggs- og andre veger:

Navn:	Instans:	Kommentar:
Lena Romtveit	Norsk villreinsenter	Gruppekoordinator
Jon Atle Eie	NVE	Har jobbet med driftsregimer-, prosjekter med bomringer av anleggsveger blant annet i Setesdal-Ryfylke. Deltatt i oppstarten av arbeidet med prosjekt i Regional plan for Hardangerviddas Handlingsprogram-prosjekt; Fokusområder -Stegaros.
Øystein Fæhn og Pål Lauluten	Statkraft Energi (Tinn/Mår kraftverk/ØTB)	Begge har deltatt i oppstarten av arbeidet med prosjekt i Regional plan for Hardangerviddas Handlingsprogram-prosjekt; Fokusområder -Stegaros.
Vidar Riber	Statkraft: (Eidfjord/Tinnhølen samt Tyssefallene)	Kraftverkssjef kraftverksgruppe Hardanger. Oversikt og kontakt vedr. reguleringer og infrastruktur i Hardanger og på Hardangervidda.
Helene Bakka	Tinn kommune	Vertskommune for anleggsvegen mellom Steinsbøle og Synken/Gvepseborg. har deltatt i oppstarten av arbeidet med prosjekt i Regional plan for Hardangerviddas Handlingsprogram-prosjekt; Fokusområder -Stegaros.
Arne Bu	Eidfjord kommune	Einingsleiar teknisk og plan- Eidfjord kommune. Vertskommune for Tinnhølvvegen, med pågående prosess på parkeringsforskrift Tinnhølen.
Elisabeth Tveit	Ullensvang kommune	Vertskommune for Valldalsvegen. Foreslått fokusområde i handlingsprogrammet for Regional plan for Hardangervidda.
Lasse Mathisen	Vinje kommune	Vertskommune for Songavegen, Bitdalsvegen (Kromvikvegen), Vå-tippen, tippen i Arabygdi, Bordalsvegen

Bakgrunn og kunnskapsgrunnlaget

Anleggsveger etter tidligere tiders vannkraftreguleringer har i mange tilfeller gitt tilkomst langt inn mot kjerneområdene i villreinområdene. De langstrakte villreinområdene (som for eksempel Setesdal-Ryfylke) er gjerne mer utsatte for fragmenteringseffekter som følge av denne infrastrukturen. Man har derfor i noen tilfeller i visse områder, utforsket mulighetene for å regulere

tilkomsten langs slike veger i langt større grad enn hva som har vært tradisjonelt tilgjengelig siden starten (for eksempel vegen inn til Store Urar i Bykle kommune).

Kunnskap fra Ferdseleksprosjektet på Hardangervidda (NINA Rapport 1903) viste at over 50% av de som besøker Hardangervidda er der for første gang og en stor andel er utlendinger. Disse brukerne har små forutsetninger for å kunne forvente at det å komme langt inn mot kjerneområdene, skal kunne gi noen særlig annen opplevelse enn det landskapet de opplever lengre ute i randområdene. Deres tilkomst til kjerneområdene via bil, er slik sett unødvendig for at de likevel skal kunne ha en flott opplevelse av fjellet.

Moderne teknologi og utstyr gjør at man i langt større grad også har anledning til å styre dette på en dynamisk måte, etter behov og rettigheter, -om ønskelig. Dette er bakgrunnen for at man langs enkelte sentrale anleggsveger, i dette arbeidet ønsker å utrede mulighetene for å prøve ut noen slike begrensninger, som avbøtende tiltak for villrein.

Problemkartlegging ([se kart](#)):

<i>Mål:</i>	<i>1) Bedre reinens tilgang til gode kalvings- og oppvekstområder, samt sommerbeiter i nord-vest.</i>	<i>2) Sikre høst- og vinterbeiter på nord- og østvidda med tangene østover.</i>	<i>3) Ivareta de urørte områdene som reinen faktisk bruker i dag. Disse må ivaretas slik at ferdsel og forstyrrelser ikke øker og disse områdene forringes.</i>	<i>4) Ivareta funksjonaliteten i trekk mellom ulike sesongbeiter gjennom året, som tar høyde for variasjoner i populasjons- og klimatiske forhold, mellom år og over tid.</i>	<i>5) Vurdere endringer i bestandsforvaltning som bidrar til å øke slaktevekter og opprettholde kalveproduksjonen innenfor rammene i håndteringen av skrantesjuka og de overordnede målene i bestandsforvaltning en.</i>
Effekt sett i forhold til kvalitetsnorm for villrein:	Positiv effekt for funksjonell arealutnyttelse (delnorm 3). Kan gi positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).	Positiv effekt for funksjonell arealutnyttelse (delnorm 3). Kan gi positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).	Positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).	Positiv effekt for funksjonell arealutnyttelse og funksjonelle trekkpassasjer (delnorm 3). Kan gi positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr, helsestatus samt genetisk variasjon (delnorm 1).	Positive effekter på måleparametere for bestandsforhold feks slaktevekter på kalv, kalv/100 simle/ungdyr og helsestatus (delnorm 1).
Problem:	Dårlig arealutnyttelse	Reduserte trekkpassasjer	Dårlig arealutnyttelse	Reduserte trekkpassasjer	Tilstedeværelse av meldepliktig sykdom som påvirker bestandsforvaltning

Påvirkning s-faktorer:	Tinnhølvegen (Eidfjord) Valldalsvegen (Ullensvang)	Synken (Tinn) Gvepseborg (Tinn)	Songavegen (Vinje) Synken/Gvepseborg (Tinn)	Alle	
Forventet utvikling (gitt ingen tiltak):	Øke som følge av økt ferdsel lengre inn i fjellet, men vil ikke endre klassifisering.	Øke som følge av økt ferdsel lengre inn i fjellet, men vil ikke endre klassifisering.	Øke som følge av økt ferdsel lengre inn i fjellet, men vil ikke endre klassifisering.	Øke som følge av økt ferdsel lengre inn i fjellet, men vil ikke endre klassifisering.	

Mandat

Faggruppen for kraft-, anleggs- og andre veger har som mandat å utrede hvilke muligheter som finnes for å begrense tilkomsten til kjerneområdene i villreinområdet, via disse vegene og reguleringsmagasinene. Både overordna, og for de enkelte vegene spesielt.

Arbeidet innebærer å:

- Foreslå regulering av tilkomst på de ulike vegene (hver enkelt) både med bil og for eksempel sykkel, og hvilke virkemidler som bør utredes. Samt tilsvarende med båt på reguleringsmagasiner.
- Vurdere kompensierende tiltak sammen med andre aktører der dette er nødvendig/mulig/relevant.
- Forberede hva som må inn i et grunnlag for eventuelle endringer i de delene av konsesjon eller annet avtaleforhold som regulerer driften av de enkelte anleggsvegene.
- Estimere nytte/kostnad/ulempes ved en slik regulering (se tabell Anbefalte tiltak).

Problemstillinger

Opplisting av noen ulike problemstillinger en ønsker at gruppa skal vurdere (gruppa kan selv supplere):

- Bruk av fysisk bomsystem for å regulere tilgang;
 - o Hvilke erfaringer har en fra bomregime langs vegen inn til Store Urar (Bykle kommune, Setesdal-Vesthei)?
 - o Hvem er eier/forvalter av tilgang og system? Kommune? Grunneier?
 - o Kompensierende tiltak?
- Bruk av fysiske endringer av vegbane ift. grøft som hindrer kjøring ut i terreng og parkering, samt autovern;
 - o Erfaringer?
 - o Effekt?
- Hjemmelsbruk (for eksempel lokale forskrifter) for å med informasjon og kontroll regulere tilgang og type bruk;
 - o Kostnad og praktiske utfordringer ved dette?
 - o Effekt?
- Se på tilkomsten over reguleringsmagasinene med båt (privat og næring), i hovedsak ved å vurdere tilkomsten til båtutsett;
 - o Noen båtutsett er hjemla i konsesjon – NVE kan inn og regulere.

- Andre båtutsett er overført, gjerne med uklare ansvarsforhold, noen er bygd privat og er ikke underlagt konsesjon på samme måte.
- Hva med regulering av ulike friluftformer og -farkoster langs veger, som for eksempel sykkel (bør dette sendes over til Faggruppe friluftslivsferdsel, eventuelt motorferdsel)?

Anbefalte tiltak

(bruk ferdig oppsett i Vedlegg 1, med eksempel og matrise for rapportering)

Gruppen skal:

1. Liste opp ulike tiltak
2. Beskriv kort de relevante tiltakene
3. Gjør en grovmasket vurdering av effekten de kan ha på problemet.
 - a. Forkast tiltak med liten effekt (kortfattet begrunnelse)
 - b. Positive virkninger:
 - i. Effekt på måloppnåelse og/eller problem
 - ii. Må begrunnes!
 - c. Negative virkninger:
 - i. Økonomiske kostnader anslås i kroner så langt som mulig – skiller mellom engangs- og driftskostnader.
 - ii. Negative virkninger beskrives kvalitativt, med noen kvantitative anslag

Framdrift og organisering i faggruppa:

Møteplan for Faggruppe Kraft- og anleggsveger:

Møteform	Mars	April	Mai	Juni	August	September	Oktober
Fysisk (oppstartsmøte)	14.						
Teams			3. (9-12)				
Teams	24. (9-12)	19. (12-15)	8.? (12-15)				
Teams							
Skal vi avslutte arbeidet i fag-gruppa med et fysisk møte som det siste?			Uke 19 eller Uke 21?				
Teams – Felles med alle faggrupper HV				12.			
Teams?					?		
Frist siste møte faggruppene/Sluttseminar						15.	15.

Hvem refererer/skriver i møtene: Lena

Levering av resultat/rapporteringsform:

- Referat fra hvert møte leveres sekretariatet (NVS) i ferdig oppsatt matrise Miljødirektoratet.

Frister:

- 12. juni: Felles møte med alle faggrupper: Presentasjon av foreslåtte tiltak i Faggruppene så langt (midtvegsrapportering til Miljødirektoratet den 15. juni).

- 15.september; alle forslag til tiltak må være sendt fra faggruppene til sekretariatet for å komme med i utkast til tiltaksplan per 15. oktober.

